

Ekspert Nodo İVANİDZE: "Azərbaycanın ekosistemi maraqlı inkişaf mərhələsindədir"

Son illər Azərbaycan innovasiya və startaplar sahəsində regional mərkəz kimi fəal inkişaf edir. Strateji yerləşməsi, gənc və istedadlı nəsl, eləcə də dövlət dəstəyi sayəsində ölkə tədricən Cənubi Qafqaz və qonşu regionların texnoloji ekosistem xəritəsində əsas məntəqələrdən birinə çevrilir. AZƏRTAC startap-ekosistemlər üzrə ekspert, "Global Tech Weekend" tədbirinin həmtəsisçisi və "Steppe & Stone Capital" risk fondunun baş tərəfdaşı Nodo İvanidze ilə müsahibəni təqdim edir:

- Cənubi Qafqaz və region ölkələri ilə müqayisədə Azərbaycan startap ekosisteminin hazırkı inkişaf səviyyəsini necə qiymətləndirirsiniz?

- Azərbaycanın ekosistemi çox maraqlı inkişaf mərhələsindədir. Dövlətin güclü dəstəyi, innovasiyalara can atan gənc nəsil, eləcə də korporativ şirkətlər və investorlar tərəfindən artan maraq var. Azərbaycanın fərqləndirici cəhəti onun strateji yerləşməsidir. Belə ki, ölkə Avropa, Mərkəzi Asiya və Yaxın Şərq arasında körpü rolunu oynayır. Düzgün beynəlxalq əlaqələr qurulduğu təqdirdə, Azərbaycanın bu geniş innovasiya dəhlizinin əsas mərkəzlərindən birinə çevrilmək potensialı var.

- Azərbaycan kimi inkişaf etməkdə olan ölkələrdə innovasiya ekosistemlərinin uğurlu inkişafına hansı əsas amillər təsir göstərir?

- Mənim fikrimcə, üç əsas amil təsir göstərir. Birincisi, istedad və bacarıqlar - güclü peşəkar kadrların yetişdirilməsi universitetlər, ixtisaslaşmış təlimlər və korporativ təcrübə vasitəsilə baş verir. İkincisi, yüksək etimad və qarşılıqlı anlaşma - startap təsisçiləri, investorlar, dövlət strukturları və iri şirkətlər arasında əlaqə və koordinasiya vacibdir. Üçüncüsü isə real əməliyyatlar axınıdır - tərəfdaşlıqlar, uğurlu çıxışlar və faktiki investisiya razılaşmaları ekosistemdə uğurun mümkün olduğunu nümayiş etdirir.

İnkişaf etməkdə olan ölkələrdə ekosistemlər ən sürətli şəkildə o zaman inkişaf edir ki, hökumət dəstəkləyici qanunverici və təşkilati çərçivə yaradır, özəl investorlar və beynəlxalq tərəf-

daşlar isə zəruri maliyyə və resursları təmin edirlər. Məhz buna görə "Global Tech Weekend" tədbiri birgə platforma kimi yaradılıb, belə ki, o, hökumətləri, startapları, investorları və beynəlxalq iştirakçıları bir araya gətirərək innovasiya mühitinin inkişafına şərait yaradır.

- Azərbaycan startapları üçün beynəlxalq bazarlara, xüsusilə Mərkəzi Asiya və Şərqi Avropaya çıxış baxımından hansı imkan və çağırışlar görsünüz?

- İmkanlar kifayət qədər böyükdür. Azərbaycan mədəni, coğrafi və iqtisadi əlaqələr baxımından startaplarının təbii şəkildə Mərkəzi Asiya və Şərqi Avropa bazarlarına genişlənməsi üçün əlverişli şəraitə malikdir. Əsas çətinlik isə çox zaman düşüncə tərzində olur, yəni təsisçilər yalnız yerli bazar haqqında fikirləşməli deyil, həm də əvvəldən regional və qlobal ambisiyalarla da biznes qurmalıdırlar. Digər problem isə buranın kifayət qədər tanınmamasındadır, yəni bir çox beynəlxalq investorlar hələ də Azərbaycandakı istedad və potensial səviyyəsindən xəbərsizdir. Buna görə biz "Global Tech Weekend" tədbirini yaratdıq ki, Azərbaycanın da daxil olduğu ekosistemlər qlobal miqyasda tanınsın və yerli təsisçilər xarici imkanlarla birləşdirilsin.

- Sizin fikrinizcə, yaxın illərdə Azərbaycanda startapların artımını hansı sahələr və texnologiyalar stimullaşdıracaq?

- Məncə, yaxın illərdə Azərbaycan startapların inkişafını bir neçə əsas sahə və texnologiyalar stimullaşdıracaq. Birincisi, təmiz enerji keçidi və iqtisadi

lim innovasiyalarıdır. Bu, Azərbaycanın enerji sahəsində liderlərdən biri kimi roluna tam uyğundur. İkincisi, ölkənin Orta dəhliz üzərində strateji yerləşməsinə və beynəlxalq ticarətdə mühüm rolunu nəzərə alaraq logistika və nəqliyyat xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Həmçinin yaradıcı sənayelər və rəqəmsal medianı da qeyd etmək lazımdır. Burada istedadlı gənc nəslin qlobal bazarda tələb olunan məhsulları yaratmaq üçün bütün lazımi imkanları var. Üçüncüsü, fintex və süni intellekt sahələri də biznesin genişlənməsi və qlobal bazarlara çıxış baxımından mühüm alətlərdir.

Bütün bu sahələr təkcə ölkə daxilində deyil, həm də beynəlxalq miqyasda inkişaf və ekspansiya potensialına malikdir.

- "Steppe & Stone Capital" kimi vənçur fondları regionda innovasiyaların təşviqinə və startapların miqyasının genişlənməsinə necə töhfə verir?

- "Steppe & Stone Capital"-ın əsas məqsədi Qafqaz və Mərkəzi Asiyanın potensialını üzə çıxarmaqdır. Biz erkən mərhələlərdə kapital, aktiv mentorluq və qlobal əlaqələr təmin edirik ki, təsisçilər autorsinq və xidmətlərdən orijinal məhsul yaradılmasına keçə bilsinlər. Bizim yanaşmamız iki istiqamətlidir: həm sürətlə böyüyən startapları, həm də ümumi ekosistemi gücləndirən şirkətləri dəstəkləyirik.

Əlaqələrin qurulmasını təmin edən "Global Tech Weekend" ilə birgə biz startaplara yalnız investisiya cəlb etməyə deyil, həm də bazarlara, tərəfdaşlara və istedadlara çıxış əldə etməyə kömək edirik.

- Azərbaycan startaplarının regional və beynəlxalq integrasiyası nə dərəcədə vacibdir və onun möhkəmlənməsi üçün hansı addımlar atıla bilər?

- Regional və beynəlxalq integrasiya Azərbaycan startapları üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir. Heç bir ekosistem təcrid şəraitində uğurla inkişaf edə bilməz. Azərbaycanlı təsisçilər regiondakı həmkarları ilə sıx əlaqədə olduqda və qlobal şəbəkələrə çıxış əldə etdikdə daha çox fayda qazanırlar. Bu integrasiya Mərkəzi Asiya, Şərqi Avropa və Yaxın Şərq ekosistemləri ilə fəal əməkdaşlığı, təcrübə və resurs mübadiləsini, bazarların genişləndirilməsini nəzərdə tutur.

Eyni zamanda beynəlxalq investorlar və tərəfdaşlarla etibarlı münasibətlərin qurulması yeni maliyyələşmə və böyük layihələr üçün imkanlar açır. Azərbaycan innovasiyalarının dünya səviyyəsində nümayiş etdirilməsi isə ölkənin tanınmasını və qlobal diqqətin artmasını təmin edir.

Bu integrasiyanın gücləndirilməsi üçün daha çox sərhədlərarası proqramların inkişaf etdirilməsi, birgə fondların və ko-investisiya təşəbbüsələrinin yaradılması vacibdir. "Global Tech Weekend" kimi tədbirlər bu prosesdə mühüm rol oynayır, belə ki, onlar müxtəlif ölkələri vahid platforma altında birləşdirən mərkəzləşmiş hərəkət funksiyasını yerinə yetirir. Belə təşəbbüslər sayəsində Bakı, Daşkənd və Tbilisidən olan startaplar qlobal innovasiya ekosisteminə bağlı vahid, güclü regional dalğanın bir hissəsi kimi qəbul olunur.